

Основними галузями застосовування ГІС у наш час є:

- державне управління земельними ресурсами, земельні кадастри;

- інвентаризація і облік об'єктів розподіленої виробничої інфраструктури і управління ними;

- тематичне картографування практично в будь-яких сферах його використання;

Геоінформаційні технології в наш час доцільно застосувати, оскільки ГІС дозволяють прискорити процес попередньої обробки, укладання, редагування, коректури карт, та їх підготовки до видання.

ГІС-технології для створення картографічної продукції використовують основні програмні засоби – платні і безкоштовні, такі як:

- пропріетарні (платні, ліцензія тільки на використання):

GIS-2 , GIS-6; Didgitals; MapInfo Professional; ArcGIS for Desktop; ГІС – Панорама;

- вільні (безкоштовні, навіть з відкритими вихідними кодами):

GRASS GIS; Quantum GIS; SAGA GIS; GvSIG; uDIG GIS.

ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ

Мірошніченко В.

(науковий керівник к.е.н., доц. Тимошевська Т.І.)

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

В Україні проблема охорони земель особливо загострилась з початком реформування земельних відносин, яке було спрямоване головним чином на зміну власності, перерозподіл земель та формування державного земельного кадастру, в той час як питання моніторингу,

раціонального використання та охорони земель відійшли на другий план. І як результат на сьогодні весь землеустрій звівся до розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок та технічних документацій. Відсутність схем землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць (далі - схем землеустрою) та програм використання і охорони земель призвело до споживницького ставлення до землі. Внаслідок чого в Україні рік у рік погіршується якісний стан земельного фонду та екологічного середовища в цілому. Натомість органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері земельних відносин продовжують звітуватися про кількість зареєстрованих ділянок та виданих витягів з ДЗК. А значні суми коштів під «вивіскою охорони земель» виділяються на заходи, які взагалі не відносяться до охорони земель.

Проблеми раціонального використання та охорони земельно-ресурсного потенціалу вивчаються вітчизняними дослідниками: Д.І. Бабміндрою, І.М. Буздаловим, С.Ю. Булігіним, А.С. Даниленком, Д.С. Добряковим, В.О. Леонцем, Л.Я. Новаковським, А.Я. Сохничом, О.Г. Тараріском, А.М. Третьком, М.А. Хвестиком та іншими. Водночас багато аспектів згаданої проблеми залишаються невирішеними або дискусійними як у теоретичному, так і практичному відношенні.

Схеми землеустрою розробляються з метою визначення перспективи щодо використання та охорони земель, для підготовки обґрунтованих пропозицій у галузі земельних відносин, організації раціонального використання та охорони земель, перерозподілу земель з урахуванням потреби сільського, лісового та водного господарств, розвитку сіл, селищ, міст, територій оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення, природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення тощо [1].

Схема землеустрою повинна містити наступні напрямки дослідження:

1. У питаннях землекористування :

– захист земель від ерозії, затоплення, підтоплення і підвищення родючості ґрунту;

– вдосконалення системи сільськогосподарських землеволодінь і землекористувань;

– здійснення консервації деградованих малопродуктивних сільськогосподарських угідь;

– впровадження ґрунтозахисної системи землеробства з контурно-меліоративною організацією території.

2. У сфері охорони навколишнього природного середовища:

– формування регіональної просторової структури ландшафту за рахунок існуючих і резервних територій і об'єктів природно-заповідного фонду, рекреаційних територій, земель оздоровчого призначення, водного та лісового фондів, пасовищ, сіножатей, садів і виноградників на землях сільськогосподарського призначення;

– встановлення меж земельних ділянок, що характеризуються екологічно небезпечними антропогенними явищами;

– вдосконалення меж прибережних смуг рік, озер, ставі із метою поліпшення охорони природних комплексів водних об'єктів.[2]

Об'єктом для подальших досліджень, у сфері охорони та раціонального використання земель, обрано Дмитрівську сільську раду м. Горішні Плавні Полтавської області. Територія регіону є центром розвитку добувної промисловості на базі Горішне Плавнінського, Лавриківського, Єристівського та Біланівського родовищ залізної руди.

За результатами аналізу наявних матеріалів та натурного обстеження території ради можна зробити наступні висновки. Відкрите добування корисних копалин

призвело до істотного погіршення екологічної ситуації як на видобувних підприємствах, так і на навколишніх територіях. Порушення гідрологічного режиму на одних територіях призвело до втрат підґрунтових вод на інших, а також до заболочення ґрунтів і підґрунття. Під час обвіювання вітром відвалів розкритих порід повітря забруднюється пилом та газами. Водяні потоки зносять пухкі породи в гідрографічну мережу. При цьому забруднюються балкові та річкові долини, замулюються ставки, ріки, озера, гине риба. Техногенне руйнування ґрунтового покриву зменшує площі орних земель.

В рамках схеми землеустрою першочергово будуть передбачені заходи із створення захисних лісових насаджень навколо промислових об'єктів з метою зменшення техногенного впливу на прилеглі населені пункти, екологізації водогосподарського комплексу, організації та благоустрою прибережно-захисної смуги р.Псел, раціональної організації та очищення поверхневого стоку, рекультивация порушених земель, консервація техногенно-забруднених земель.

Реалізація заходів передбачених схемою землеустрою має забезпечити покращення екологічної рівноваги, підвищення ефективності регулювання земельних відносин, поліпшення використання та охорони земель.

Література

1. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 р. № 858 – IV в редакції від 01.01.2016 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.

2.Калажний М.Н. Методичні підходи до складання схем землеустрою з техніко-економічного обґрунтуванням використання та охорони земель у межах сільської (селищної) ради// Землевпорядний вісник. 2014. №1. С. 26.